

nedrede, depraverede menneske render rundt og tager røven på hinanden, og det hele fremvises under lup af en filmmager, der er blottet for hjertevarme og kærlighed i sin betragtningsmåde, og som erstatter den med en selvhøjtidelig, tungt rugende alvor.

Dygtige amerikanske skuespillere er endnu engang hoppet med på »spøgen« og bevæger sig som marionetter stive og mekaniske rundt under Leones kyniske snoretræk. Man opdager, hvor manieret Robert De Niro kan være, når han ikke bliver styret ordentligt og konstaterer endnu en gang, at den altid fremragende Tuesday Weld – som den eneste – yder en præstation ud over det sædvanlige.

Tomt og flot, bældrende og banalt, ydre teknisk virtuositet over for menneskelig kuldslæthed.

For min skyld må der hjertens gerne gå mere end 10 år mellem hver Leone-film.

DER VAR ENGANG I AMERIKA

Once Upon a Time in America. USA 1984. P-start: 15.6.82.

P-selskab: The Ladd Company. **Ex-P:** Claudio Mancini. **P:** Arnon Milchan. **P-sup:** Mario Cotone. **P-samordner:** Gail Kearns. **P-leder:** Ginette Hardy. **I-leder:** Walter Massi. **Instr:** Sergio Leone. **Instr-ass:** Fabrizio Sergenti Castellani, Dennis Benatar, Amy Wells. **Manus:** Leonardo Benvenuti, Piero De Bernardi, Enrico Medioli, Franco Arcalli, Franco Ferrini, Sergio Leone. **Supplerende dialog:** Stuart Kaminsky. **Efter:** Roman af Harry Grey (= David Aaronson): »The Hoods«. **Foto:** Tonino Delli Colli. **Kamera:** Carlo Tafani. **Farve:** Technicolor. **Klip:** Maurizio Mancini (sup), Nino Baragli. **Ark:** Carlo Simi, James Singelis. **Dekor:** Giovanni Natalucci, Gretchen Rau, Bruno Cesari, Osvaldo Desideri. **Sp-E:** Gabe Vidella. **Kost:** Gabriella Pescucci, Richard Bruno, Helen Butler. **Garderobe:** Umberto Tirelli. **Komp/Dir:** Ennio Morricone. **Musikud-drag:** »La gazza ladra« (Den tyvagtige skade) af Gioacchino Rossini. **Sange:** »God Bless America« af Irving Berlin, med Kate Smith; »Summertime« af George Gershwin, Ira Gershwin, Dubose Heyward; »Night and Day« af Cole Porter; »Yesterday« af John Lennon, Paul McCartney; »Amapola« af Joseph M. La Calle, Albert Gamse. **Tone:** Roberto Rietti, Nicholas Stevenson, Gabrio Astori, Paul Zydell, Jean-Pierre Ruh, Fausto Ancillai, Sergio Marcotulli.

Medv: Robert De Niro, James Woods, Elizabeth McGovern, Treat Williams, Tuesday Weld, Burt Young, Joe Pesci, Danny Aiello, William Forsythe, James Hayden, Darlanne Flugel, Larry Rapp, Dutch Miller, Robert Harper, Richard Bright, Gerard Murphy, Amy Ryder, Olga Karlatos, Mario Brega, Ray Dittrich, Frank Gio, Karen Shallo, Angelo Florio, Scott Tiler, Rusty Jacobs, Adrian Curran, Mike Monetti, Noah Moa-zezi, James Russo, Frankie Caserta, Joey Marzella, Clem Caserta, Frank Sisto, Jerry Strivelli, Julie Cohen, Marvin Scott, Mike Gendel, Paul Herman, Ann Neville, Joey Faye, Linda Ipanema, Tandy Cronin, Richard Zobel, Baxter Harris, Arnon Milchan, Bruno Iannone, Marty Licata, Marcia Jean Kurtz, Estelle Harris, Richard Foronji, Gerritt Debeer, Jennifer Connelly, Alexander Godfrey, Cliff Cudney, Paul Farrentino, Bruce Bahrenburg, Mort Freeman, Sandra Solberg, Jay Zeely, Massimo Lodi.

Samlet længde: 229 min. **Udl:** Nordisk. **Prem:** 7.9.84 (1. del) – Imperial + Hvidovre Bio + Bio Trio + Biografen (Århus) + Scala (Aalborg) + Folketeatret (Odense).

WOODY ALLEN PÅ BROADWAY

IB MONTY ANMELDER WOODY ALLENS SENESTE FILM, »BROADWAY DANNY ROSE«, DER UDSPILLES I ET UNIVERS, SOM DET KENDES FRA DAMON RUNYON

Chaplinesque er en karakteristisk af Woody Allens seneste film, »Broadway Danny Rose«, som man har kunnet finde i flere af de udenlandske anmeldelser. Ganske vist gør nogle af anmelderne undskyldning for brugen af ordet, nedslidt som det er blevet i den kritiske normalprosa, hvor man er tyet til det, hver gang man har mødt en komiker, der har kunnet piouettere som den udødelige vagabond. Men denne gang er det på sin plads, og det siger lidt om, hvorledes Woody Allen stadig kan overraske os. Thi nok har man under hans tidligere film kunnet komme i tanke om andre amerikanske komikere, som han kunne minde om. Men chaplinesque har man i grunden aldrig fundet ham.

Det er naturligvis ikke kun i det ydre, at den lille jødiske splejs minder om Chaplins *little fellow*. Danny Rose er gjort af samme stof, En lille stædig fighter, der gerne vil tro på kærligheden og venligheden, men som har lært at gerere sig i en hård og barsk verden. Tilsyneladende en taber, men også kun tilsyneladende. For Woody Allen er generøs nok til at lade ham vinde kærligheden til sidst, således som det også lykkedes for Charlie i nogle af sine film. »Broadway Danny Rose« er således markant anderledes end mange af Woody Allens tidligere film. Misantropien er næsten borte, ligeledes Angst-traumet og fikseringen på død og sex. Og den hurtige og kvikke New Yorker-jargon, som vi heldigvis ikke skal undvære, er for Danny Rose en facade, et verbalt panser, som han dækker sig bag. Første gang han prøver at skaffe ørenlyd for sig selv med replikken »May I interject a statement at this juncture« er den typisk Woody Allen'sk. Men da den gentages og gentages bliver den et mere og mere tragikomisk udtryk for, hvor nøje indstuderet Danny Rose spiller sin rolle i det miljø, der er hans.

Men også historien om nogle bevægede døgn, der skulle ændre Danny Roses liv, følger et chaplinsk mønster. Den lille flinke og feje mand bliver meget imod sin vilje gjort til et offer for brutaliteten og afstumpetheden, som han ikke kan snakke sig ud af. Og han er nær ved at blive massakreret, som Chaplins vagabond også tit var det. Og som han klarer han sig bl.a. ved at skyde skylden over på en anden. Og hvis nogen scene i nogen nyere komedie er mere chaplinesque end den smukke og rørende scene i Danny Roses lejlighed Allehelgensaften, hvor han serverer kalkunbryster som *fast food* i aluminumsfolie for sit klientel, vil jeg gerne have det at vide.

Er Danny Rose mindre neurotisk, mindre menneskeforagtende og mindre selvoptaget end Woody Allens tidligere hovedpersoner, er der imidlertid ikke mindre sammenhæng og konsekvens i hans figur. Den ikke længere helt unge *theatrical agent*, Danny Rose, har en fortid som *stand-up comedian*. Men da han til sidst i sin karriere som entertainer var endt med at skulle holde et publikum over de 80 i ånde i *The Catskills*, var beslutningen om at blive impresario ikke svær at tage.

I den egenskab er Danny Rose ikke blevet den store succes, men nogen fiasko kan man heller ikke kalde ham. Han har blik for talentet og det usædvanlige. Hans dilemma er, at han ikke kan holde på klienterne, når de slår igennem. Så overtager hajerne dem. Derfor omfatter hans stald kommercielle umuligheder som en blind xylofonist, en etbenet stepdanser, en dame, der spiller på glas og et par, der laver ballonfigurer. Dem er der ingen andre agenter, der vil hugge fra Danny Rose. Men det er ikke blot af nød, at Danny Rose holder på dem. Han er også loyal, og han er ustandselig beskæftiget med at give dem dessi-

ner, ikke blot af teknisk, men også af moralsk og livsfilosofisk art. På dette felt kan han trække på herskarene af afdøde, jødiske onkler og tanter.

Mest satser Danny Rose dog på en midaldrende, lidt for fed og lidt for drikfældig italo-amerikansk crooner, Lou Canova (Nick Apollo Forte), der var på hitlisterne et kvarter i 1950'erne. Nostalgi-bølgen kan give den selvglade Canova et come back, og Danny arbejder hårdt på at skaffe ham det. Han får arrangeret en optræ-

den på Waldorff Astoria, og får overtalt den indflydelsesrige Milton Berle til at komme til stede.

Canova hævder, at han ikke kan synge i sin bedste form, hvis ikke hans elskerinde Tina Vitale (Mia Farrow), som er enke efter en håndlanger i mafiaen, er blandt publikum. Men da Canovas kone også kommer, må Danny – efter forgæves moralsk protesteren – påtage sig at spille kavalier for Tina. At få hende overtalt er ikke helt let. Hun er nemlig for tiden sur

endnu en gang se sig svigtet. Canova vil skifte agent, og det er Tina, der har været med til at finde en ny. Danny Rose er lammet, og Woody Allen spiller Dannys ydmygelse med en tragisk intensitet, der atter leder tanken hen på Chaplin i dennes mest ægte patetiske øjeblikke.

Men »Broadway Danny Rose« skal som sagt ende godt. Det er gået op for den hårdkogte dulle, Tina, at hun ikke rigtig kan få Danny Rose ud af systemet. Og da hun overværer Allehelgen-

Kunst og virkelighed. Woody Allen har det med at konversere på gaden. Herover sammen med Tina Vitale/Mia Farrow i en scene fra »Broadway Danny Rose« –

på Canova. Danny Rose må jage hende helt til New Jersey, der er langt uden for hans naturlige domæne.

Tina er til et mafia-selskab, hvor en tidligere elsker får den opfattelse, at Danny Rose er Tinas nye *companion*. Eks-elskeren bryder sammen, og hans to mafiosi-brødre sværger, at de vil eliminere Danny Rose. Det er kun i skildringen af dette selskab og af de latterlige, men dødsensfarlige macho-mafiosi, at Woody Allen lader den misantropiske karikatur udfolde sig.

Danny Rose og Tina bliver forfulgt, fanget og bagbundet, men slipper bort. Danny Rose får afledt mistanken fra sig selv ved at henvise til en af sine tidligere klienter, en stammende bugtaler, som Danny Rose tror er ude af New York. Bugtaleren bliver maltrakteret, men overlever, og i en anden af filmens kønne og melankolske scener besøger Danny Rose ham på hospitalet.

Canovas aften kan gennemføres, men efter koncerten må Danny Rose

dags-paraden på Fifth Avenue, og ser de gigantiske ballonfigurer, som spillede en rolle i hendes og Dannys Roses flugt fra de rasende brødre, beslutter hun sig for at opsøge den lille mand, som hun kom så tæt på. Og Woody Allen kan slutte sin film så smukt som han har gjort det så ofte før. Kærligheden gør Danny Rose til en vinder i livet. Og vi får fortalt, at han endog i den ydre verden når så højt som nogen Broadway-pro kan. Han får en sandwich opkaldt efter sig.

»Broadway Danny Rose« er nemlig fortalt som en rigtig anekdote. Den begynder i »Carnegie Delicatessen« i Manhattans teaterdistrikt, hvor komikere, entertainere og agenter samles efter aftenens arbejde. Mens de spiser, diventerer de hinanden med historier om fraværende kolleger. Og denne historie leveres den længste og bedste historie af komikeren Sandy Baron. og det er den om Dannys Roses oplevelser med mafiaen. Rammen er eminent brugt af Woody Allen, fordi han

som instruktør.

Ganske vist er »Broadway Danny Rose« tilsyneladende en komisk anekdote, men den er fortalt med en til tider helt dokumentarisk præcision, og den holder sig hele tiden til en new yorksk virkelighed, der er hørt, sanset og præsenteret med beundringsværdig præcision i Gordon Willis' sort-hvide foto.

I modsætning til Woody Allens foregående film, »Zelig«, der foregik i den store, politiske verden, udspilles

small town-idyllikeren, den sentimentale humanist Capra, og den intellektualistiske storby-neurotiker Woody Allen. Men Allen er i stadig bevægelse, som kunstner og som menneske. Og det er hans kup, at han denne gang har kunnet gøre godheden, venligheden og dyden vedkommende uden på noget tidspunkt at blive sentimental eller hyklerisk.

At »Broadway Danny Rose« foregår i en lille og snæver verden har forledt nogen til at opfatte den som en lille film, et divertissement i Allens produktion. Det er jeg nu ikke så sikker på, at man skal. Og når Pauline Kael i sin anmeldelse i »The New Yorker« skriver, at mens Allens Zelig »was nobody in history« er hans Danny Rose »nobody in show business« er det en sandhed med megen modifikation. Det er naturligvis op til hver enkelt at afgøre, hvem man mener er »nobody« her i tilværelsen. Jeg opfatter ikke Dandy Rose som en »nobody«. Og jeg opfatter historien om ham som en smuk tid- og stedløs fabel om det gode menneske, der får sin belønning. Jeg synes, at »Broadway Danny Rose« både er en vittig, en klog, en smuk og en bevægende film. Og dem er der dog ikke så mange af.

BROADWAY DANNY ROSE

Broadway Danny Rose. USA 1984.

P-selskab: Jack Rollins-Charles H. Joffe Productions. For Orion. **Ex-P:** Charles H. Joffe. **P:** Robert Greenhut. **As-P:** Michael Peyser. **P-leder:** Fredric B. Blankfein. **I-leder:** Ezra Swerdlow. **P-samordner:** Helen Robin. **Instr:** Woody Allen. **Instr-ass:** Thomas Reilly, James Chory, Les Banda, Jonathan Filley. **Manus:** Woody Allen. **Foto:** Gordon Willis. **Kamera:** Dick Mingalane. **Klip:** Susan E. Morse. **P-tegn:** Mel Bourne. **De-koer:** Les Bloom, Dave Weinman, Kevin McCarthy. **Rekvis:** James Mazzola, Kenneth Vogt. **Kost:** Jeffrey Kurland. **Musik-sup/Arr:** Dick Hyman. **Sange:** »Agita«, »My Bambina« af og med Nick Apollo Forte. **Harmonika-solist:** Dominic Cortese. **Tone:** James Sabat, Louis Sabat, Frank Graziadei, Richard Dior, Roy B. Yockelson, Dan Sable.

Medv: Woody Allen, Mia Farrow, Nick Apollo Forte, Sandy Baron, Corbett Monica, Jackie Gayle, Morty Gunty, Will Jordan, Howard Storm, Jack Rollins, Milton Berle, Craig Vandenburgh, Herb Reynolds, Paul Greco, Frank Renzulli, Edwin Borde, Gina Deangeli, Peter Castellotti, Sandy Richman, Gerald Schoenfeld, Olga Barbato, David Kissell, Gloria Parker, Bob Rollins, Etta Rollins, Bob Weill, David Kieserman, Mark Hardwick, Alba Ballard, Maurice Shrog, Belle Berger, Herschel Rosen, Joe Franklin, Cecilia Amerling, Maggie Ranone, Charles D'Amodio, Jojo Gallo, Carl Pistilli, Lucy Iacono, Julia Barbuto, Anna Scusa, Nicholas Pantano, Rocco Pantano, Tony Turca, Gilda Tortello, Ronald Maccone, Antoinette Raffone, Michael Badalucco, Richard Lanzano, Dom Matteo, Camille Saviola, Sheila Bond, Betty Rosotti, Howard Cosell, John Doumanian, Gary Reynolds, Sid Winter, Diane Zolten, William Paulson, George Axler, Leo Steiner.

Længde: 85 min., 2320 m. **Censur:** Rød. **Udl:** Nordisk. **Prem:** 5.10.84 - ABCinema + Dagmar + Biografen (Århus).

og herover sammen med Annie Hall/Diane Keaton i »Mig og Annie«.

kan bruge Sandy Barons indskudte kommentarer undervejs i historien, ikke blot til at komme videre, men også til at illustrere, hvordan andre ser på Danny. Historien, som den udfolder sig for vore øjne, lader til gengæld os, tilskuerne, solidarisere os med Danny Rose på en emotionelt engageret måde, som de muntre herrer ved bordet ikke er i stand til. I denne komposition viser Woody Allen, ligesom i så mange andre træk, hvor fremragende, han nu også er

»Broadway Danny Rose« i den lille verden, omkring Broadway. I det lille univers, der i litteraturen især tilhører Damon Runyon. Woody Allens film yder da også sin tribut til Runyons historier, og det er måske heller ikke underligt, at Allens film får en til at tænke på Frank Capras komedier, især naturligvis dem, Capra gjorde efter Runyon-historier, »Lady for a Day« og »Pocketful of Miracles«. Tidligere ville man næppe kunne forestille sig større modsætninger end